

HELSINGIN
ORTODOKSINEN
SEURAKUNTA

TOIMINNAN JA TALOUDEN
SUUNNITELMA 2024 – 2026

1. Johdanto.....	2
1.1. Yleiskatsaus.....	2
2. Seurakuntatyö.....	3
2.1. Jumalanpalvelustyö	4
2.2. Diakoniatyö	9
2.3. Kasvatustyö.....	10
2.4. Vapaaehtoistoiminta.....	10
2.5. Monikulttuurinen seurakuntatyö	11
3. Seurakunnan taloustilanne.....	12
3.1. Tuotot.....	13
3.2. Kulut.....	14
3.3. Rahoitus	15
3.4. Yleisiä toimenpide-ehdotuksia	16
4. Hallinto ja tukitoimet	16
4.1. Viestintä.....	16
4.2. Kiinteistötoimi.....	17
4.3. Kaunisniemi.....	18
4.4. Arkistointi ja kirjastotoimi	18
6. TTS-suunnittelun keskeiset huomioonotettavat asiat.....	19
Liitteet	19

1. Johdanto

1.1. Yleiskatsaus

Kirkon vuonna 2020 hyväksymän tavoite- ja toimintasuunnitelman tulee heijastua seurakunnan toiminnassa ja päätöksenteossa. Kirkolliskokous päätti:

Suomen ortodoksinen kirkko on ylösnousseen Kristuksen kirkko. Sen tehtävänä on julistaa ilosanomaa Kristuksesta, johdattaa pelastukseen ja kutsua kantamaan vastuuta koko luomakunnasta.

Visio: *Kutsuva, kasvava ja kukoistava Kristuksen kirkko.*

Arvot: *Lähimmäisenrakkaus, avoimuus, vastuullisuus*

Pyhäkkökeskeisen toimintamallin kehittäminen on jatkuva prosessi. Seurakuntalaisten osallisuuden lisääminen on tärkeää yhteisöllisyyden vaalimiseksi polarisoituvassa monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Keinoja osallisuuteen tuo mm vapaaehtoistoiminta, erilaiset avoimet keskustelufoorumit sekä vaikkapa osallistuva budjetointi. Toiminta-alueiden ja työalojen keskinäistä työnjakoa kehitetään resurssit huomioiden.

Keskeistä on perustoimintojen rakentaminen siten, että kirkosta eroamiset vähenisivät. Tavoitteena tulee olla jäsenmäärän kasvattaminen. Viestinnän resurssoinnin tulee mahdollistaa seurakunnan jo nykyisinkin monipuolisesta toiminnasta kertominen. Viestinnän tulee olla myös valmis huomioimaan mahdolliset haastavat tilanteet ml informaatiovaikuttaminen. Myös digitaalisen toimintaympäristön toimintavarmuuden takaaminen edellyttää osaamista sekä oikeita teknisiä valmiuksia.

Seurakunnan kiinteistöjen hoitamista koskevat ratkaisut vaikuttavat seurakunnan talouteen. Taloudellisia päätöksiä tehdessä arvioidaan niiden vaikutusta mm. seurakunnan perustetehtävän toteuttamiseen ja henkilöstöön. Seurakunnan talouden ja toiminnan tasapainottamiseen vaikuttavat voimakkaasti myös toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

Toiminnan pääpaino on kuitenkin monipuolisen jumalanpalveluselämän ylläpitäminen sekä kasvatus- ja diakoniatyön toteuttaminen seurakuntalaisia palvellen. Kirkon tavoite- ja toimintaohjelman arvot: lähimmäisenrakkaus, avoimuus ja vastuullisuus kaikkea toimintaa läpisevänä tukevat niin hengellistä kuin hallinnollistakin työtä.

Seurakunnan toiminnassa huomioidaan mahdolliset säädösmuutokset sekä kirkolliskokouksen linjaukset TTS-kauden aikana.

2. Seurakuntatyö

Kirkolliskokouksen hyväksymä tavoite- ja toimintasuunnitelma vuosille 2021-2025

”Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää. Ilman minua te ette saa aikaan mitään” (Joh. 15:5)

MISSIO:

Suomen ortodoksinen kirkkoon ylösnouseen Kristuksen kirkko. Sen tehtävänä on julistaa ilosanomaa Kristuksesta, johdattaa pelastukseen ja kutsua kantamaan vastuuta koko luomakunnasta.

VISIO:

Kutsuva, kasvava ja kukoistava Kristuksen kirkko.

ARVOT:

Lähimmäisenrakkaus, avoimuus ja vastuullisuus.

KUTSUVA KIRKKO

”Palvelkaa toisianne rakkaudessa” (Gal. 5:13)

1. Turvataan korkeatasoinen jumalanpalveluselämä kaikissa seurakunnissa.
2. Vahvistetaan piispojen ja pappien tehtävää opettajina ja hengellisinä ohjaajina ihmisten Jumalasuhteen ja Kristukseen sitoutumisen lujittamiseksi.
3. Lisätään etsivää diakoniatyötä ja laaditaan ohjelma seurakuntaan liittyvien sitouttamiseksi aktiiviseen toimintaan.
4. Lisätään luottamushenkilöiden, seurakunnan työntekijöiden ja seurakuntalaisten vuorovaikutusta yhteisten tavoitteiden kirkastamiseksi ja saavuttamiseksi.

KUKOISTAVA KIRKKO

”Olkaa toivossa iloiset, ahdistuksessa kärsivälliset, rukouksessa kestävä” (Room. 12:12)

1. Luodaan yhteiset toimintamallit kirkon koko henkilöstön hyvinvoinnin, avoimen kuulemisen ja vaikutusmahdollisuuksien sekä jatkuvan oppimisen edistämiseksi.
2. Huolehditaan kirkon kulttuuriperinnöstä ja elävästä traditiosta.
3. Toimitaan esimerkkinä ympäristönsuojelussa ja kestävä kehityksen edistämiseksi.
4. Edistetään määrätietoisesti hallinnon rakenteellista muutosta kirkon toiminnan ja talouden pitkäjänteiseksi turvaamiseksi. Edistetään kanonisen ja maallisen oikeuden yhteensovittamista.

Kutsuva ja kukoistava kirkko on kasvava kirkko, joka toimii ekumeenisesti ympäröivässä yhteiskunnassa.

”Vain tämän voin sanoa: jättäen mielestäni sen, mikä on takanpäin, ponnistelen sitä kohti, mikä on edessä” (Fil. 3:13)

2.1. Jumalanpalvelustyö

Seurakunnan päätavoitteet jumalanpalvelustyössä toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella 2024-2026 ovat:

1. Laadukas ja monipuolinen jumalanpalveluselämä seurakunnan kirkoissa, mikä edellyttää osavia ja ammattitaitoisia pappeja ja kanttoreita palvelemaan seurakuntalaisia.
2. Pappis- ja kanttoriresurssien kohdentumista tasapainotetaan suhteessa pyhäköiden määrään sekä eri alueiden väestökehitykseen. Tämä edellyttää nykyisten toiminta-alueiden rajojen uudelleen arviointia, työnjaon uudelleen järjestämistä sekä seurakunnan pyhäköiden määrän ja sijoittumisen arviointia tulevaisuudessa.
3. Pyhäkkökeskeistä toimintamallia kehitetään pyhäköiden omista resursseista käsin kasvattamalla paikallisista seurakuntalaisia aktiivisia osallistujia ja vapaaehtoisia. Jumalanpalveluselämä huomioiden keskeisimpiä vapaaehtoistehtäviä ovat oman toimen ohessa toimivat papit ja kanttorit, laulajat, lukijat, ponomarit, kirkkojen kaunistajat, kirkkoleivän paistajat sekä tilaisuuksien järjestäjät (kirkkokahvit, juhlat jne.). Kaikkia yhdistää yhteinen tehtävä: rukous.
4. Toiminnan ja talouden suunnitteluun osallistetaan toimintakeskuksia. Samalla se tukee pyhäkkökeskeistä toimintamallia.
5. Monikulttuurinen työ tuodaan näkyväksi osaksi toiminta-alueiden ja paikallisten pyhäkköjen toimintaa, ja monikulttuurisen työn fokus siirretään erillisten ryhmien tukemisesta koko seurakunnan kattavaan inklusiiviseen toimintaan. Vastuussa paikallisesta monikulttuurisesta työstä ovat kirkkojen papit ja kanttorit, mutta monikulttuurisen työn papin roolia tukemassa paikallisia pyhäkköjä tullaan vahvistamaan. Eri kieliryhmien omat palvelukset tullaan säilyttämään, mutta niitä toimittamaan voidaan pyytää papistoa ja kanttoreita muualta seurakunnan ja hiipakunnan alueelta.

Seurakunnan toiminta-alueet ovat Helsinki, läntinen, itäinen sekä pohjoinen toiminta-alue. Tulevan TTS-kauden yksi tärkein tavoite on pyhäkkökeskeisen toimintatavan juurruttaminen ja toiminnan kehittäminen tätä kautta. Toiminta-aluemallin toimivuutta arvioidaan ja tarvittaessa muokataan tukemaan pyhäkkökeskeisyyden toteutumista parhaalla mahdollisella tavalla. Pappisesimiehet arvioivat kahdesti vuodessa yhdessä toiminnan kehittämistä TTS:n pohjalta.

Seurakunnan perustehtävänä ovat jumalanpalvelukset ja pyhät toimitukset. Niiden laadukas ja monipuolinen tarjoaminen edellyttää ammattitaitoisia pappeja ja kanttoreita. Seurakunnan tulee panostaa tulevaisuudessa siihen, että seurakunta on vetovoimainen työnantaja. Papeille ja kanttoreille tarjotaan riittävät ja laadukkaat resurssit työn suunnitteluun, toteuttamiseen ja johtamiseen omilla alueillaan sekä oman osaamisen kehittämiseen ja laajentamiseen.

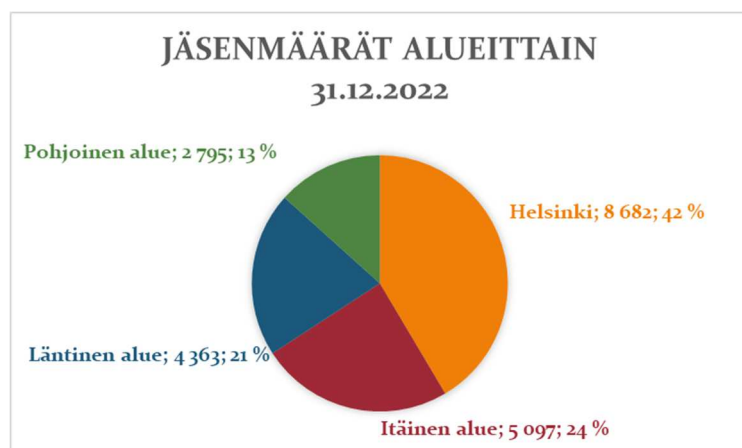
Seurakunnassa on suuri epäsuhta pappien ja kanttorien sekä pyhäköiden määrässä. Seuraavien 5-8 vuoden aikana huomattava osa nykyisistä papeista jää eläkkeelle. Kanttoreita on jo nykyisellään liian vähän. Uusia oman toimen ohella toimivia pappeja ja kanttoreita on aiempaa vaikeampaa saada nykyisten tilalle ja se vaatii aikaa. Samalla rekrytointipooli koko kirkossamme on niukka. Seurakunnan tulee varautua tulevaisuudessa siihen, että se voi edelleen tarjota laadukasta ja monipuolista jumalanpalveluselämää seurakuntalaisille. Toimintaa tulee keskittää kasvukeskuksiin ja niiden lähipyhäköihin. Pyhäköiden jakautumista pappi/kanttori työpareille tulee kehittää niin, että ne jakautuvat mahdollisimman tasapuolisesti. Pienempien paikkakuntien hengelliseen työhön on tärkeää kasvattaa uusia vapaaehtoisia oto-pappeja ja kanttoreita. Samalla tulee aidosti arvioida, onko perusteltua luopua tai säilyttää osa nykyisiä toimitiloja (vuokratilat, pienet rukoushuoneet jne.).

Seurakuntamme on muuttunut viime vuosina yhä enemmän monikulttuuriseksi, ja esimerkiksi suomenkielisten seurakunnan toimintaan osallistuvien seurakuntalaisten osuus on monin paikoin laskeutunut. Jotta jokainen seurakuntalainen kokisi olevansa tervetullut mukaan toimintaan, tarvitaan uusia tapoja edistää inklusiivisuutta. Tärkein keino tähän on ulottaa monikulttuurinen työ laajasti koko seurakunnan alueelle. Tulevalla TTS-kaudella vakiinnutetaan paikallisyhteisöissä tapahtuva monikulttuurinen työ ja luodaan siihen tarvittavat rakenteet, joilla paikallisia yhteisöjä parhaiten voidaan tukea heidän tekemässään työssä.

Kuva 1. Kartta seurakunnan toiminta-alueista

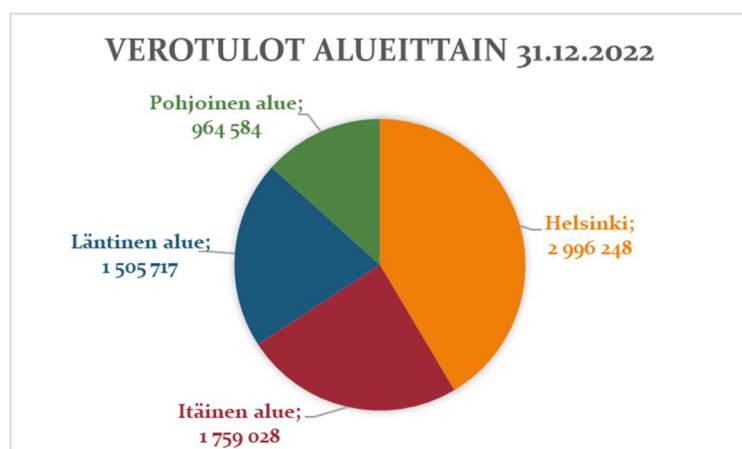

Kuva 2. Toiminta-alueiden jäsenmäärät 31.12.2022

Jäsenmäärät vuonna 2021, Helsinki 8.797 (41%), Itäinen alue 5.031 (24%), Läntinen alue 4.432 (21%), Pohjoinen alue 2.988 (14%)

Kuva 3. Toiminta-alueiden laskennallinen verotulo 31.12.2022

Verotulot alueittain vuonna 2021, Helsinki 2.903.010€, Itäinen alue 1.660.230€, Läntinen alue 1.462.560€, Pohjoinen alue 986.040€.

Kuva 3. Seurakunnan väestöennusteita alueittain 2021-2040

	Jäsenmäärä 2022	Aluejako	Jäsenmäärä väestöstä	Väestöennusteet*						Muutos 2021- 2040
				2021	2023	2025	2030	2035	2040	
Helsinki	8 682	39,4	1,3	663 243	673 155	682 559	703 540	719 915	730 098	10,1
Itäinen alue	4 956	22,5	1,0	491 711	502 807	513 050	535 020	552 673	566 600	15,2
Askola	42		0,9	4 834	4 763	4 709	4 598	4 516	4 491	-7,1
Järvenpää	507		1,1	45 188	46 531	47 765	50 377	52 370	53 885	19,2
Kerava	354		0,9	37 535	38 263	38 915	40 261	41 291	42 010	11,9
Nurmijärvi	410		0,9	44 061	44 794	45 488	47 039	48 380	49 637	12,7
Pornainen	43		0,8	5 064	5 061	5 067	5 126	5 213	5 315	5,0
Porvoo	393		0,8	50 851	51 191	51 486	52 037	52 372	52 614	3,5
Pukkila	12		0,7	1 804	1 759	1 728	1 684	1 665	1 669	-7,5
Sipoo	171		0,8	22 094	22 865	23 604	25 253	26 660	27 848	26,0
Tuusula	382		1,0	38 930	39 149	39 359	39 854	40 408	41 010	5,3
Vantaa	2 642		1,1	241 350	248 431	254 929	268 791	279 798	288 121	19,4
Läntinen alue	4 363	19,8	0,9	478 927	487 376	495 201	511 700	524 715	535 363	11,8
Espoo	3 011		1,0	297 990	306 735	314 747	331 612	344 527	354 571	19,0
Hanko	66		0,8	7 883	7 596	7 348	6 829	6 456	6 197	-21,4
Inkoo	35		0,7	5 282	5 213	5 161	5 059	5 016	5 012	-5,1
Karkkila	72		0,8	8 630	8 517	8 424	8 260	8 168	8 140	-5,7
Kauniainen	72		0,7	10 311	10 555	10 803	11 358	11 778	12 107	17,4
Kirkkonummi	397		1,0	40 483	41 152	41 761	43 050	44 175	45 245	11,8
Lohja	318		0,7	45 632	45 131	44 669	43 691	42 968	42 511	-6,8
Raasepori	103		0,4	27 352	27 017	26 709	26 057	25 583	25 210	-7,8
Siuntio	69		1,1	6 164	6 182	6 200	6 228	6 284	6 336	2,8
Vihti	220		0,8	29 200	29 278	29 379	29 556	29 760	30 034	2,9
Pohjoinen alue	2 936	13,3	0,7	449 708	447 414	445 212	439 712	434 214	429 041	-4,6
Asikkala	40		0,5	8 015	7 931	7 837	7 618	7 426	7 270	-9,3
Heinola	116		0,6	18 270	17 840	17 462	16 672	16 014	15 456	-15,4
Hollola	117		0,5	23 134	22 874	22 597	21 939	21 303	20 809	-10,1
Hyvinkää	329		0,7	46 664	46 813	46 983	47 409	47 841	48 215	3,3
Iitti	39		0,6	6 569	6 461	6 355	6 116	5 888	5 688	-13,4
Kärkölä	6		0,1	4 270	4 174	4 091	3 940	3 824	3 732	-12,6
Lahti	1 028		0,9	120 296	120 656	120 902	120 897	120 180	118 923	-1,1
Mäntsälä	141		0,7	20 794	20 851	20 927	21 127	21 361	21 667	4,2
Orimattila	85		0,5	15 793	15 615	15 433	15 024	14 655	14 363	-9,1
Padasjoki	6		0,2	2 812	2 720	2 642	2 480	2 358	2 256	-19,8
Forssa	57		0,3	16 671	16 410	16 162	15 575	15 022	14 500	-13,0
Hattula	67		0,7	9 337	9 234	9 122	8 836	8 568	8 356	-10,5
Hausjärvi	38		0,5	8 073	7 894	7 731	7 405	7 180	7 064	-12,5
Humppila	6		0,3	2 151	2 104	2 064	1 966	1 888	1 820	-15,4
Hämeenlinna	524		0,8	67 949	68 032	68 090	68 096	67 856	67 434	-0,8
Janakkala	74		0,5	16 115	15 884	15 672	15 181	14 792	14 500	-10,0
Jokioinen	13		0,3	5 000	4 876	4 764	4 526	4 323	4 156	-16,9
Loppi	46		0,6	7 797	7 695	7 603	7 393	7 254	7 176	-8,0
Riihimäki	157		0,5	28 604	28 389	28 203	27 742	27 336	26 980	-5,7
Tammela	10		0,2	5 960	5 848	5 744	5 524	5 369	5 225	-12,3
Ypäjä	9		0,4	2 297	2 260	2 226	2 153	2 093	2 040	-11,2
Somero	24		0,3	8 550	8 368	8 212	7 898	7 647	7 479	-12,5
Urjala	4		0,1	4 587	4 485	4 390	4 195	4 036	3 932	-14,3
Tuntematon	39	0,2								
Ulkomaat	1 046	4,7								
KAIKKI YHTEENSÄ	22 022	100,0								

* Lähde: Tilastokeskus

Toimintaympäristön muutokset

Väestökehitys seurakunnan eri alueilla tulee huomioida resurssien kohdentamisessa. Toiminnan keskittämisessä tulee huomioida niin nykyiset jäsenmäärät, mutta myös alueiden potentiaaliset uudet jäsenet. Pohjoisella alueella väestökehitys kokonaisuudessaan on laskeva. Lahdessa ja Hämeenlinnassa, jotka ovat alueen toimintakeskusten pääpyhäköt, lasku on ennusteiden mukaan marginaalista. Resurssit ja toiminta tulee keskittää ensisijaisesti niihin. Keski-Uusimaa on väestöennusteiden mukaan kasvava alue. Siellä on pyhäköt Järvenpäässä, Hyvinkäällä ja Klaukkalassa. Nämä ovat tulevaisuudessa mielekästä nähdä omana toimintakeskuksenaan ja –alueenaan. Itä-Uudellamaalla Porvoo on kasvava kaupunki ja pyhäkön toimintaa on perusteltua vahvistaa nykyisestä. Helsinki, läntinen alue ja itäinen alue ovat kokonaisuudessaan kasvavia alueita ja nykyiset pyhäköt palvelevat myös tulevaisuudessa seurakuntalaisia. Tämä huomioiden nykyistä toiminta-aluemallia uudistetaan vahvistamaan pyhäkkökeskeyttä sekä vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön olosuhteita.

Seurakunnan jumalanpalveluselämän kannalta ensisijaiset pyhäköt ja jumalanpalveluselämän keskukset ovat Helsingissä Uspenskin katedraali ja Pyhän Kolminaisuuden kirkko, Espoossa Tapiolan kirkko, Vantaalla Tikkurilan kirkko, läntisellä alueella Lohjan kirkko, itäisellä alueella Keski-Uudellamaalla Järvenpään kirkko ja pohjoisella alueella Lahden ja Hämeenlinnan kirkot. Pappi- ja kanttoriresurssien tasapuolinen kohdentuminen edellyttää joko yhden uuden papin ja kahden uuden kanttorin rekrytointia tai vaihtoehtoisesti luopumista osasta nykyisiä toimitiloja ja pyhäköitä, jotta henkilöstöresurssit ja toiminnalliset resurssit saadaan toimivampaan tasapainoon.

Palvelusten siirtyminen verkon kautta seurattavaksi on tullut jäädäkseen yhtenä lisävaihtoehtona perinteisen jumalanpalvelukseen osallistumisen rinnalle. Verkkoympäristö haastaa seurakuntaa ja kaikkia sen toimijoita mukauttamaan toimintaa uuteen ympäristöön.

Verkkoympäristöön kehitetään monipuolista toimintaa seurakunnan perustehtävän toteuttamiseen myös siellä soveltuvin tavoin. Seurakunnan perustehtävän näkökulmasta verkkoympäristö on perinteisen fyysisen toimintaympäristön rinnalla oleva uusi toimintaympäristö, ei fyysisen toimintaympäristön korvaaja. Olemassa olevia jumalanpalveluksia lähetetään edelleenkin verkossa.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2024 – 2026

Pyhäkköyhteisöistä rakennetaan matalan kynnyksen eläviä yhteisöjä, joissa on positiivinen ilmapiiri ja yhdessä tekemisen mahdollisuus. Kussakin pyhäkössä kehitetään sen resursseista käsin erilaisia tapoja vahvistaa vuorovaikutusta paikallisten seurakuntalaisten kanssa, jotta pappi ja kanttori, kuultuaan seurakuntalaisten näkemyksiä, voivat paremmin suunnitella ja johtaa yhteistä työtä paikallistasolla. Seurakunnan keskus on kunkin alueen oma kirkko, jonka profiilia korotetaan ja joka tuodaan ympäröivän yhteiskunnan keskiöön näkyväksi toimijaksi.

Kirkon perustyö toteutuu toimintakaudella ensisijaisesti kirkkovuoden jumalanpalveluselämän toteuttamisella sekä jalkautumisella seurakuntalaisten pariin ja toimittamalla palveluksia myös muissa kuin seurakunnan omissa tiloissa sellaisina aikoina, jolloin niihin on helppointa osallistua. Matalan kynnyksen osallistumista lisätään erilaisten piirien ja kertaluonteisten tapahtumien myötä (esim. erilaiset nimetyt kirkkopyhät). Kirkon on oltava avoinna ja helposti lähestyttävissä sekä fyysisesti että virtuaalisesti. Opetus on kirkon toiminnan kulmakivi myös tulevaisuudessa. Näin ollen digitaalisten medioiden ja välineiden (striimaukset, podcastit, sosiaalinen media jne.) avulla seurakuntalaisia tavoitetaan myös jumalanpalveluselämän ulkopuolella. Verkkotyökalujen käyttöä laajennetaan soveltuvin osin sielunhoidollisessa työssä hyödyntäen esimerkiksi seurakunnan diakoniatyössä saatuja kokemuksia ja osaamista.

Jatkuvasti muuttuva ja maallistuva yhteiskunta ja siinä toimiminen vaatii seurakunnalta jatkuvaa kykyä tarkkailla omaa viestiään ja valmiutta muuttaa – ei viestin sisältöä vaan – tapaa miten tuota viestiä

välitetään seurakuntalaisille ja muille kirkosta kiinnostuneille. Seurakunnan työntekijöiden valmiutta osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun kehitetään. Perinteisten ortodoksiakerhojen ja raamattupiirien rinnalle luodaan uusia kohtaamispaikkoja laajemman yleisön kanssa. Tässä esimerkiksi erilaiset digitaaliset kanavat ja siellä julkaistu materiaali korostuu.

Jumalanpalvelus on kirkon uskon ja sen ilmaisemisen ydin. Tästä näkökulmasta se on tärkein ortodoksisen kulttuurin esiintuoja ja ilmentymä. Yhtenä keskeisenä osana jumalanpalveluksia on korkeatasoinen kirkkomusiikki, jonka toteuttamisesta huolehditaan.

2.2. Diakoniatyö

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2024 – 2026

Diakoniatyön toiminnan painopisteet ovat hengellisessä, henkisessä ja aineellisessa auttamisessa.

Kaikessa resurssoinnissa sisältäen suunnittelu, palvelu, kohtaaminen ja kokoava toiminta on huomioitu kirkon voimassa oleva tavoite- ja toimintasuunnitelma.

Toiminta seurakunnan alueella toteutetaan yhteistyössä palvelulinjojen sekä alueiden työntekijöiden kanssa. Käytössä ovat yhtenäiset toimintamallit koko seurakunnan alueella, huomioiden kuitenkin alueen erityispiirteet. Kullakin diakonian työntekijällä on määritelty kunkin työntekijän vastuu-alue sekä omaan erityisosaamiseen liittyvä vastuutehtävä.

Diakonia toimii joustavasti tilanteissa, joissa täytyy nopeasti vastata yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin ja kriiseihin. Ukrainassa jatkuva sota ja sen myötä syntynyt pakolaisuus, taloushuolet, mielen-terveyden ja jaksamisen ongelmat lisäävät yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Kriiseistä johtuvat ongelmat näkyvät diakonian asiakastyössä yleensä viiveellä, joten diakoniassa varaudutaan jatkossa esimerkiksi talousongelmien lisääntymiseen. Diakonian tarkoitus on ohjata avuntarvitsijat ensin yhteiskunnan tarjoaman avun piiriin. Kelan ja sosiaalitoimen järjestelmän ulkopuolelle jää kuitenkin varsin iso osa avuntarvitsijoista. Sosiaalisin ja taloudellisin perustein myönnettävien avustusrahojen korottamiseen on mahdollisesti tulevana vuosina tarvetta. Diakoniatyön piiriin kuuluu kaikissa eri elämäntilanteissa ja -vaiheissa olevien ortodoksien palveleminen.

Laajat maailmaa ja yhteiskuntaa koskevat muutokset ja kriisit edellyttävät työntekijöiden osaamisen ylläpitoa, lisäkoulutusta sekä huolenpitoa jaksamisesta henkisesti raskaassa työssä.

Ammatillisen diakoniatyön kannalta verkostot ja yhteistyö sosiaalientien, avustustyötä tekevien järjestöjen sekä ekumeenisten tahojen kanssa tulee olemaan entistä tärkeämpää tulevana vuosina esimerkiksi maahanmuuttajien kotouttamisessa ja integroimisessa yhteiskuntaan. Diakonista yhteistyötä myös kirkkomme omien seurakuntien kanssa kehitetään resurssien puitteissa.

Diakonian nykyinen ammatillinen toiminta ja sen jatkuvuus perustuu olemassa olevaan henkilöresurssiin ja sen turvaamiseen tulevana vuosina.

2.3. Kasvatustyö

Kasvatustyön tehtävät ja tavoitteet suunnittelukaudella 2024-2026

Kasvatustyön tehtävänä on toteuttaa ja tukea seurakunnan kasvatusta- ja opetustoimintaa kirkon tavoite- ja toimintaohjelmaan kirjattujen kutsuvan ja kukoistavan kirkon tavoitteiden mukaisesti. Kasvatus tukee seurakuntalaisten kristillistä kasvua ortodoksisen teologian mukaisesti. Kasvatustyö tavoittaa kaiken ikäiset: lapset, perheet, koululaiset ja nuoret, nuoret aikuiset ja aikuiset. Kasvatustoimi tarjoaa kaikille ryhmille soveltuvaa toimintaa ja kehittää toimintoja yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Kristinoppilaiden toteutuksessa noudatetaan kirkon vuonna 2020 julkaisemaa kristinoppikoulun opetussuunnitelmaa. Kasvatustyössä on tärkeintä kohdata seurakuntalaisia henkilökohtaisesti ja osallistaa heitä. Lasten ja nuorten kohtaamiset leireillä ja kerhoissa luovat pohjaa henkiselle kasvuille, kirkon jäsenyydelle yhteisöllisyydelle. Yhteistyössä koulujen kanssa järjestetään Kirkkaalla viikolla koululaisjumalanpalvelukset. Myös muina kirkollisina juhlina on alueilla mahdollista toteuttaa koululaisille suunnattuja jumalanpalveluksia. Kirkaan viikon palvelusten ruokailut toteutetaan kulloinkin käytössä olevin resurssein tarvittaessa vapaaehtoistyötä hyödyntäen.

Kasvatustyö toteuttaa pyhäkkökeskeistä toimintatapaa, jota vahvistetaan seurakuntalaisten, seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden aktiivisella yhteistyöllä koko seurakunnan alueella. Seurakunnan eri toiminta-alueille on nimetty kasvatuksen vastuuhenkilöt. He toimivat alueilla yhteistyössä paikallisten tiimien kanssa. Toimintatapa on linjassa kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman kutsuva kirkko -tavoitteeseen nähden. Kutsuvan kirkon toiminta perustuu linjausten mukaan hyvään ja aktiiviseen vuorovaikutukseen eri toimijoiden välillä. Verkkopohjaiset ratkaisut tukevat omalta osaltaan tätä tavoitetta mahdollistaen kasvatuksen entistä monipuolisemman tavoitettavuuden ja läsnäolon eri kohderyhmien elämässä. Verkon kautta toteutettu toiminta tavoittaa seurakuntalaiset asuinpaikasta riippumatta. Verkkopohjaisia sovelluksia käytetään esimerkiksi opetuksen, kerhotoiminnan ja leiritoiminnan tukena.

Kasvatustyö ei tee päällekkäisiä tehtäviä kirkon tarjoamien palveluiden kanssa, vaan käyttää niitä hyväksi. Kasvatustyössä huomioidaan kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman tavoitteet ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen edistämisessä mm. Kaunisniemen leirikeskuksen ateriatarjonnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

2.4. Vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtoistoiminnalla on merkittävä kansataloudellinen vaikutus. Taloustutkimuksen vuonna 2019 toteuttaman tutkimuksen mukaan kansantaloudellisesti ajatellen vapaaehtoistoiminnan kokonaisarvoksi maassamme voidaan laskea noin 2,5 miljardia euroa vuositasona. Vapaaehtoistoiminnan taloudellinen arvo koskee myös seurakunnissa toteutettavaa vapaaehtoistoimintaa.

Vapaaehtoistoiminta on olennainen osa seurakuntien toimintojen ylläpitoa ja sujuvuutta, tarjoten samalla seurakuntalaisille matalan kynnyksen väylän yhteiseen osallisuuteen seurakunnassa. Vapaaehtoisten osallistaminen osaksi seurakuntatoimintojen toteutusta on olennainen osa seurakuntaelämää, juontaen lähimmäisenrakkauden periaatteesta. Kirkossa ja seurakunnassa syntyy myös jatkuvasti uusia toimintamuotoja, joihin vapaaehtoisuus usein vahvasti linkittyy.

Monet seurakunnan toiminnat ovat jo tällä hetkellä voimakkaasti riippuvaisia vapaaehtoisten työpäivästä. Tämän vuoksi vapaaehtoistoiminnan jatkuva kehittäminen ja siihen panostaminen on seurakunnan toimintojen kannalta tärkeää. Aktiivinen vapaaehtoistoiminta luo edellytykset kukoistavalle ja

kutsuvalle kirkolle, joka tarjoaa seurakuntalaisille osallistumisen mahdollisuuksia ja osallisuuden mukaan tuomia merkityksiä.

Helsingin ortodoksisen seurakunnan vapaaehtoistoiminta perustuu toimintaympäristön jatkuvaan luotaukseen, hyvään etukäteissuunnitteluun, aktiiviseen toteutukseen, toiminnan jatkuvaan arviointiin sekä kehittämistyöhön. Vapaaehtoisuutta kehitetään voimakkaasti julkisella ja kolmannella sektorilla, tämä edellyttää myös seurakunnalta vapaaehtoistoimintaa tukevan kulttuurin ja johtamisen kehittämistä.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2024-2026

Vapaaehtoistoimintaa toteutetaan pyhäkkötasolla, sen vastuuorganisaationa toimii seurakunta ja sitä koordinoi vapaaehtoistoiminnan koordinaattori. Toiminnat jatkuvat vapaaehtoistoiminnan prosessimallin mukaisesti: vapaaehtoisille tarjotaan tukea, ohjausta, koulutusta ja virkistystä. Vapaaehtoistoiminnan kautta tarjotaan seurakuntalaisille mielekäs väylä osallisuuteen ja seurakuntayhteyteen. Vapaaehtoisten jaksamisen tukeminen perehdytyksen, koulutuksen ja virkistykseen kautta on kauden päätaivoite. Tämän lisäksi tehostetaan uusien vapaaehtoisten rekrytointikäytäntöjä ja tätä kautta pyritään laajentamaan vapaaehtoisten ikähaarukkaa ja määrää. Maahan tulleita ukrainalaisia pyritään kiinnittämään seurakunnan toimintaan myös vapaaehtoistoiminnan kautta.

2.5. Monikulttuurinen seurakuntatyö

Toimintaympäristön muutokset

Monikulttuurinen seurakuntatyö käsittää nimensä mukaisesti monia kulttuureita ja kieliä, joista venäjänkieliset ovat suurin ryhmä. Muun kuin suomenkielisten suhteellinen osuus seurakunnan väestöstä on hitaassa kasvussa. Lisäksi seurakunnan yhteydessä toimineet eri kieliset ja kulttuuriset ryhmät ovat aktivoituneet myös omatoimisesti ja itsenäisesti, jolloin emme enää tavoita eri ryhmiä yksin jumalanpalvelusten ja opetuksen kautta, vaan myös muut kanavat korostuvat.

Toimintakaudella painottuu vahvasti Ukrainan sodan johdosta Suomeen tulleiden pakolaisten parissa tehtävä työ koko seurakunnan alueella. Seurakunta varautuu vastaamaan koko TTS toimintakauden ajan Suomessa olevien ukrainalaisten sielunhoitoon ja erilaisiin avuntarpeisiin. Erittäin tärkeää on verkostoitua ja toimia yhteistyössä eri ukrainalaisia pakolaisia auttavien toimijoiden kanssa. Ortodoksinen kirkko on ollut näkyvä ja tuttuudessaan turvallinen ensikosketus suomalaisen yhteiskuntaan monelle pakolaiselle. Osa yli vuoden maassa asuneista ukrainalaisista on alkanut liittyä seurakuntiin Suomessa.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2024 – 2026

Monikulttuurisen työn tavoite on ulkomailta tulleiden kirkoissamme kävijöiden ja heidän perheidensä integroituminen seurakuntaamme. Yhtenä välineenä seurakuntalaisten integroimiseksi on käytetty eri kieliryhmien jumalanpalvelusten striimausta. Modernia viestintää ja sosiaalista mediaa hyväksikäyttäen monikulttuurisen työn tavoitteena on kohdata erityisesti toisen polven ortodoksimaahanmuuttajia. Monikulttuurisen työn papin toimessa aloittanut on perehdytyksen jälkeen valmis toteuttamaan seurakunnan monikulttuurisen työn strategiaa, sekä ennen kaikkea verkostoitumaan koko seurakunnan alueella monikulttuurista työtä tekevien tahojen kanssa tukien eri pyhäkköyhteisöjä. Monikulttuurista työtä tulevat jatkossa tekemään seurakunnan kaikki toiminta-alueet ja toimialat. Monikulttuurisen papin työkenttää tullaan siten laajentamaan antamaan tukea myös paikalliselle toiminnalle.

Monikulttuurisen työn toimiala tulee uudelleen rakentamaan ja kehittämään opetuksen, viestinnän, pastoraalisten toimien, kuten kerhojen, toimintapiirien ja sielunhoidollisten keskustelujen kautta toimintamalliaan. Tavoitteena on myös syventää yhteistyötä diakonian ja kasvatuksen toimialojen kanssa.

Pyhän Kolminaisuuden kirkko ja sen pyhäkköyhteisö on keskeisellä paikalla venäjänkielisessä työssä. Venäjänkielisen työn pappi tulee käymään eri toimintakeskuksissa suunnitellen toimintaa tukien kyseistä työtä koko seurakunnan alueella.

TTS-kaudella järjestetään lapset ja nuoret huomioivia tapahtumia pääsiäisen ja joulun aikoihin, sekä loppukesästä elokuussa. Seurakuntalaisia osallistutetaan järjestelyissä yhteisöllisyyttä korostaen. Perinteiset konsertit, seminaarit ja elokuinen taiteiden yö tulevat jatkumaan tulevaisuudessakin viestittäen pyhäkköyhteisön arvoja, näkyvyyttä ja monimuotoisuutta ulospäin. Pyhän Kolminaisuuden kirkon pyhäkköyhteisön kuorotoiminta on aktiivista ja korkeatasoista.

Venäjänkielisen kasvatuksen, erityisesti papiston toteuttaman katekumeeni-opetuksen tarve on niin ikään huomattava. Venäjänkielisessä työssä haasteena on tapauskollisen venäläisen ortodoksisen perinteen sekä uuden 2000-luvun taitteen molemmin puolin saapuneen venäläisen kirkollisen kulttuurin yhteensovittaminen suomalaista yhteiskuntaa peilaavan ja Suomessa kotimaiseen tarpeeseen kasvanneen perinteen kanssa. Seurakunnan tulee venäjänkielisen toiminnan osalta ottaa tämä huomioon toiminnassaan ja resurssien käytössä.

Jumalanpalvelus- ja seurakuntaelämän suunnittelussa tullaan ottamaan hienotunteisesti huomioon myös erilaiset kalenterikäytänteet, ja eri aikoihin vietettävät juhlat. Suomalaisia tapoja tehdään tutuksi toimitusten lomassa tapahtuvan opetuksen kautta.

Yhteistyötä kirkon venäjänkielisen viestinnän kanssa tehostetaan ja pyhäkön sähköistä viestintää lisätään. Erilaisia uusia viestintätapoja ja sovelluksia tutkitaan, sillä edelleen painettu tiedote eri kielillä vaikuttaa kirkossa kävijöiden piirissä korvaamattomalta.

Monikulttuurinen työ sekä ukrainalaisten pakolaisten parissa tehty työ toteuttaa kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman visiota kasvavasta Kristuksen kirkosta. Ukrainalaiset muodostavat jo kolmasosan aktiivisista kirkossa kävijöistä Pyhän Kolminaisuuden kirkossa. Heidät tulee nähdä tulevana aktiivisina seurakuntalaisina ja resurssina kirkon työssä nyt ja tulevaisuudessa. Tästä syystä heidän osallistumistaan esimerkiksi leireille tulisi seurakunnan tukea.

3. Seurakunnan taloustilanne

Seurakunnan likviditeettitilanne on ollut hyvä. Kassavarat kasvoivat 1,8 miljoonasta vuonna 2016 yli 4,8 miljoonaan euroon vuoden 2020 lopussa, mutta ovat laskeneet vuonna 2021 ja 2022 noin 3,8 miljoonaan euroon, kun kassasta maksettiin suuria kiinteistöinvestointeja sekä siirrettiin varoja sijoitusrahastoon.

Näköpiirissä on TTS-kauden aikana lähes 10 miljoonan euron suuruinen (lähes 29 miljoonaa euron sisältäen Unioninkatu-Liisankatu koko peruskorjauksen) korjausrakentamisen ja rakennuksiin kohdistuvien investointien tarve. Talouden tasapainottaminen kiinteistötoimen kuluja vähentämällä ei kuitenkaan ole kestävä tapa korjausvelan kasvaessa entisestään. Tämän vuoksi seurakunnan on TTS-kauden aikana löydettävä keinoja talouden terveystämiseksi. Osana tätä on mm. kartoitettava mahdollisuuksia luopua joistakin kiinteistöistä, kuitenkin siten, että pyhäkköyhteisöillä olisi asianmukaiset

kokoontumispaikat. Lisäksi selvitetään henkilöstökustannuksia, esimerkiksi tulevien eläköitymisten myötä tarkastellaan tehtäväkokonaisuuksia ja seurakunnan tarpeita.

Lainaa on nostettu viimeksi lokakuussa 2016 2 miljoonaa euroa ja seurakunnan lainavelvoitteet olivat vuoden 2022 lopussa yhteensä noin 1,15 miljoonaa euroa ja viimeinen maksuerä nykyisistä lainoista on vuonna 2031. Unioninkatu-Liisankatu kiireellisten investointien kustannukset vuonna 2024 katetaan osittain sijoitusvarallisuudella ja osittain pankkilainalla (2,5 miljoonaa euroa).

Pidemmällä ajanjaksolla, kuin kolmivuotista TTS-kautta 2024 – 2026, talousluvut kuitenkin näyttävät, että seurakunnan toiminnan laajuuden jatkuessa ennallaan sekä korjausvelallisten lukuisten kiinteistöjen korjaus- ja ylläpitojen kulujen vuoksi, taloustilanne heikkenisi huomattavaa vauhtia ja ilman suuria lainoja eivät tarvittavat korjaukset ja investoinnit ole mahdollisia. Kuluja tulisi jo hyvissä ajoin leikata siten, että kassasta olisi paremmat mahdollisuudet rahoittaa säilytettävien kiinteistöjen korjauksia sekä tarvittavia investointeja.

Viime vuosina ennustettuja riskejä on jo realisoitunut mm. vuokraustoiminnan hankaloituessa (liikekiinteistöjen vuokrausajkojen pidentyessä ja vuokratasojen laskiessa). Unioninkadun osalta asuntovuokraustoimintaa vaikeuttaa kiinteistön epävarma tulevaisuus. Liikekiinteistö Mannerheimintie 8 osalta vuokrataso on myös laskenut, osittain keskustassa olevan suuren tarjonnan takia sekä keskustan hiljentymisen takia (etätöiden jatkuminen ja turistimäärien lasku).

Lisäksi rakennuskustannusten ja energianhintojen nousujen vaikutukset seurakunnan talouteen ovat huomattavat suuren kiinteistömassan takia.

Epävarmuustekijöitä kiinteistötalouteen on tullut lisää, esimerkiksi muutokset yleisessä vallitsevassa taloustilanteessa, korkotason nousu, kiihtynyt inflaatio, toimitilakysynnän hiipuminen sekä kansainvälisten kiinteistörahastojen vaikeudet.

Vuoden 2024 aikana tehdään konkreettiset esitykset talouden sopeuttamiseksi seurakunnan lakisääteisesti käytettävissä olevien tulojen mukaisiksi.

3.1. Tuotot

Kirkollisverot muodostavat Helsingin seurakunnan tuotoista suurimman osan, yhteensä noin 7,2 miljoonaa euroa vuonna 2022. Helsingin seurakunnassa veroprosentti on ollut 1,8% vuodesta 2016 lähtien, jolloin sitä nostettiin. Toinen suuri tuottovirta syntyy vuokratuotoista. Liiketilojen vuokratulojen epävarmuus on säilynyt keskustan hiljentymisen vuoksi. Asuntovuokraustilanne on säilynyt ennallaan. Lisäksi seurakunnalla on sijoitusvarallisuutta (3.747.732€ per 31.7.2023) rahastossa. Muilla tuottoryhmillä on melko marginaalinen merkitys seurakunnan tulovirrassa. Tulevaisuuden kannalta seurakunnassa kannattaa kartoittaa uusia varainhankinnan keinoja taloudellisen tilanteen turvaamiseksi, esimerkiksi Uspenskin turistityön kehittämällä. Uspenskin katedraalin matkailuun kohdistuvaa palvelua kehittämään on vuonna 2023 perustettu ad hoc tyyppisesti toimiva työryhmä, joka on esittänyt sisäänkäsymaksujen perimisen vuonna 2024 alkaen. Tämä onnistuessaan voisi tuoda seurakunnalle tuloja kattamaan Uspenskin tulevia korjaustarpeita.

Taulukko 1. Vuokratuotot

Vuokratuotot 1000e (Lähde kiinteistötoimen arviot ja laskelmat)										
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Unioninkatu 39 - Liisankatu 29	906	934	999	973	990	1 046	1 036	1 046	1 048	0
Mannerheimintie 8	1 724	1 827	1 876	1 828	1 725	1 632	1 392	1 548	1 551	1 554
Yhteensä	2 630	2 761	2 875	2 801	2 715	2 678	2 428	2 594	2 599	1 554
<i>Omat tilat</i>			301	301	302	302	303	303	304	0
Kate Unininkatu- Liisankatu, sis. <i>omat tilat</i>	-179	109	315	522	651	930	499	93	96	-19 848
Kate Mannerheimintie	1 167	1 218	1 312	1 236	1 123	1 061	404	747	762	850
(2015-2022 = tilinpäätöstieto, 2023-2026 ennuste)				Katteessa on huomioitu vuokratuloista maksettava keskusrahastomaksu						

Helsingin seurakunnalla on 20 omaa kirkkoa tai pyhäkköä sekä kolme pyhäkköä, jotka toimivat vuokratiloissa. Näistä ei synny vuokratuottoja, lukuun ottamatta satunnaisia salivuokria. Tämän lisäksi seurakunnalla on hautausmaa Lapinlahdessa sekä hautausmaa Hämeenlinnan Vuorentaan luterilaisella hautausmaalla sekä Kaunisniemen leirikeskus Lopen kunnan Läyliäisissä. Seurakunta omistaa Liisankadun ja Unioninkadun kulmassa kiinteistön, joiden tiloista osa on omassa käytössä, osasta saadaan vuokratuottoja, sekä Mannerheimintiellä toimisto- ja liiketilakiinteistön. Hämeenlinnassa on lisäksi seurakuntakoti ja paikallisten työntekijöiden työtilat.

Mannerheimintien kiinteistön tuotto on laskussa, kiinteistön vanhenemisen ja keskustan hiljentymisen takia. Etenkin liiketilojen vuokraus kiinteistössä on ollut haastavaa. Tulevaisuudessa todennäköisesti vaaditaan suuria investointeja kiinteistön kehittämiseen ja vuokratilojen remontoimisiin. Myös ylläpitäviin investointeihin ja vuokratuottojen laskuun on varauduttava.

Seurakunnan kiinteistöstrategian mukaisesti kaikista osakehuoneistoista on luovuttu, lukuunottamatta kahta Hämeenlinnan osakehuoneistoa, joissa on omaa toimintaa.

3.2. Kulut

Kuluista henkilöstökulujen osuus on suurin. Yhteistyötä oman työn ohella toimivien pappien ja kanttorien kanssa on kehitetty ja toimintaa suunniteltu nykyisten resurssien mukaiseksi. Henkilöstökulut ovat laajan alueen ja toiminnan sekä suuren jäsenmäärän huomioiden, kuitenkin linjassa, verotuloihin verrattuna, muiden seurakuntien kanssa.

Muita merkittäviä seurakunnan omaan toimintaan liittyviä kulukokonaisuuksia ovat palvelujen ostot sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot. Kokonaiskustannuksiin kuuluvat myös keskusrahastomaksut sekä muut marginaaliset erät. Yksittäisistä toiminnoista kiinteistötoimi on monella tapaa ratkaiseva kulujen kannalta. Kiinteistöissä voi myös syntyä äkillisiä kulupiikkejä, esimerkiksi vesivahinkojen kautta, mikä voi aiheuttaa paineita kassan likviditeettiin.

Toimitaan aktiivisesti yhteistyössä kirkon tasolla päätöksentekoon koskien keskitettäviä palveluja sekä tehtävienjakoon kirkon ja seurakunnan välillä.

Kiinteistötoiminnan kulut

Kiinteistötoiminnan kulut muodostuvat kirkkorakennusten ja toimitilakiinteistöjen juoksevista menoista, korjauskustannuksista ja investoinneista sekä kiinteistöhallinnosta ja veroista. Kiinteistötoimen kulut, sisältäen kirkot, ilman investointeja ovat vuositasolla noin 2,5 miljoonaa euroa.

Kiinteistöjen korjauskulujen suuruuteen vaikuttaa se, että omistetut rakennukset ovat iäkkäitä. Uusien vuokralaisten hankkimisen yhteydessä joudutaan myös suorittamaan remontointeja ja muutostöitä. Nykyisen Helsingin seurakunnan kiinteistöjen kunnossapito- ja investointisuunnitelma ("rullaava budjetti") on TTS-suunnitelman liitteenä. Rullaava antaa taloudelliset raamit, mutta kulut ja investoinnit voivat tarvittaessa kohdentua toisin.

TTS-kauden aikana suunnitellut korjaus- ja investointihankkeet ovat seurakunnan koon huomioiden valtavia, suuruusluokaltaan noin 10 miljoonaa euroa (lähes 29 miljoonaa euroa sisältäen Unioninkatu-Liisankatu koko peruskorjauksen). Seurakunta ei ole taloudellisesti varautunut näin mittaviin investointeihin eikä tämän vuoksi niihin ole taloudellisia realiteetteja. Nyt seurakunnassa tarvitaan pikaisia päätöksiä kiinteistöjen tulevaisuuden osalta, jotta seurakunnan talous on mahdollista saattaa tasapainoon.

Ennakkoinnin kannalta huomioitavia rasitteita ja investointeja

Pitkällä tähtäimellä hyvää taloudenhoitotapaa on, että investointihankkeita toteutetaan joka vuosi pienin askelin, jotta suurta investointisummaa ei pääsisi jatkossa syntymään. Suunnittelussa on myös otettava huomioon, että kaikissa soveltuviissa kohteissa tehdään perusparannusta korjausten sijaan. Seurakunnan kiinteistöjen korjausvelka on kuitenkin vuosien aikana kasvanut suhteettoman suureksi seurakunnan kokonaistalouteen verrattuna. Kaikki liikenevät varat käytetään vuosien ajan kertyneen korjausvelan hoitoon, johon ei olla taloudellisesti varauduttu, joten varojen rahastoiminen tässä tilanteessa on myöhäistä. Tässä tilanteessa myös kaikista taloudellisin kokonaisvaltainen kiinteistöjen ylläpito ja korjaus on mahdotonta.

Unioninkatu-Liisankatu remontin lainanlyhennykset ja kulut 20 miljoonan euron lainalla olivat kevään 2022 tiedon mukaan yli 22 miljoonaa euroa seuraavan kahdenkymmenen vuoden aikana. Kevään 2023 tiedon mukaan samanlainen laina nykykoroilla maksaisi seurakunnalle 20 vuoden aikana yli 30 miljoonaa euroa. Myös Mannerheimintie 8 peruskorjaukseen pitää varautua noin 10-20 vuoden kuluttua. Tämä tarkoittaa taloudellisesti, että varautumiseen tulee jo ryhtyä. Kiinteistölautakunnan näkemys on, että seurakunnalla olisi tarve vuosittain varata 0,3 miljoonaa euroa säästöön Mannerheimintie 8 peruskorjausta varten. Tämä olisi mahdollista toteuttaa vuosina, kun seurakunnan kokonaistalous (investoinnit ja lainanlyhennykset huomioiden) olisi ylijäämäinen (rahoitusosan viimeinen rivi). Mikäli Mannerheimintien 8 peruskorjaukseen ei ole taloudellisesti mahdollista varautua etukäteen, tulisi päättää mahdollisimman pian myös Mannerheimintien kiinteistön tulevaisuudesta.

Suurimmat hankkeet TTS-kaudella on: Unioninkatu-Liisankadun katto ja julkisivukorjaukset, Pyhän Kolminaisuuden kirkon julkisivujen korjaus ja sähkö-/IV-tekniikan uusiminen, Lahden seurakuntakeskuksen ja -salin kehitys ja kellotornin kunnostus, Uspenskia ympäröivän aidan ja muurin ulkopinnan kunnostus.

Seurakunnassa on meneillään Uspenskin Katedraalin ikonostaasin vaativa, monivuotinen kunnostustyö ja arvioitu valmistusaika on 2026.

3.3. Rahoitus

Suunnittelu on tehty siltä pohjalta, että kirkollisveroprosentti on 1,8 %.

3.4. Yleisiä toimenpide-ehdotuksia

Yleisiä taloudenhoidon periaatteita tarkastelukauden talouden hoitoon ovat:

1. Liisankatu-Unioninkatu kiinteistön tulevaisuudesta päättäminen
2. Mannerheimintie 8 kiinteistön kehittämisen ja tuottavuuden selvittäminen
3. Toimintatuottojen kasvattaminen
4. Vastuullinen sijoitustoiminta
5. Toimintakulujen tarkka arviointi
6. Investointien suunnitelmallisuus ja harkittu jakaminen useammalle vuodelle, erityisesti huomioiden kohdissa 1 ja 2 tehdyt ratkaisut.
7. Seurakunnan henkilöstökulujen tarkka seuranta TTS kauden aikana suhteessa seurakunnan kokonaistalouteen. Harkintaa käytetään tehtävien uudelleenjärjestelyjä hyödyntäen esimerkiksi eläköitymisten, irtisanoutumisten ja toimivapaiden seurauksena, seurakunnan lakisääteisiä tehtäviä vaarantamatta.
8. Pyhäkkötoiminnan kehittäminen huomioiden käytettävissä olevien resurssien oikea kohdentaminen
9. Sisäisen laskennan jatkokehittäminen osaksi päätösten valmistelutyötä.

4. Hallinto ja tukitoimet

Hallinto koostuu Liisankadun toimipisteeseen keskitetyistä eri hallinnonaloja palvelevista toiminnoista, kuten yleishallinnosta, sisäisestä taloushallinnosta, henkilöstöhallinnosta, asiakaspalvelusta ja tietohallinnosta. Ulkoinen taloushallinto (kirjanpito ja palkkahallinto) on keskitetty kirkon palvelukeskukseen. Taloushallintoa ja tarvittaessa muita hallintomenettelyjä kehitetään yhdessä keskushallinnon kanssa. Seurakunta neuvottelee mahdollisista asiantuntijatehtävien yhteistyösopimusten solmimisesta tai siirrosta keskushallintoon.

Seurakunnan tukitoimintoja ovat viestintä, kiinteistötoimi, arkistointi- ja kirjastotoimi. Myös hautaus-toimi on osa tukitoimintoja ja seurakuntalaisten palveluja.

4.1. Viestintä

Viestintä on seurakunnan ydinprosesseja, joka tukee seurakunnan hengellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista.

Seurakunnan viestinnästä vastaa ja sitä johtaa kirkkoherra. Seurakunnan tiedottaja koordinoi viestintää ja vastaa sisäisen ja ulkoisen viestinnän kokonaisuudesta. Jokainen seurakunnan työntekijä vaikuttaa omalla toiminnallaan ja viestinnällään seurakunnan julkiseen kuvaan ja maineeseen.

Toimintaympäristön muutokset

Nykyiselle hybridille mediaympäristölle on ominaista polarisoituva keskustelukulttuuri, mis-, dis- ja malinformaation leviäminen sekä viestinnän entistä vaikeampi hallittavuus. Seurakunnan viestintä on muuttunut yhä monikanavaisemmaksi samaan aikaan, kun myös seurakuntalaisten tavoittaminen hybridissä ympäristössä on yhä haastavampaa. Seurakunnalla ja seurakunnan pyhäköillä on tällä hetkellä toistakymmentä sosiaalisen median tiliä, joista suurin osa Facebookissa, lukuisia myös Instagramissa

sekä omat kanavat Twitterissä, SoundCloudissa ja YouTubessa. Viestintä on tavoitteiden mukaisesti myös yhä pyhäkkölähtöisempää.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2024–2026

Viestinnässä keskitytään suunnitelmalliseen, vastuulliseen, kirkon arvojen ja mission mukaiseen, avoimeen ja läpinäkyvään sekä entistä vuorovaikutteisempaan viestintään, joka edistää seurakunnan tavoitteita ja julkisuuskuvaa.

Viestinnässä panostetaan kirkon arvojen esiin tuomiseen: lähimmäisen rakkauteen, vastuullisuuteen ja totuudellisuuteen sekä avoimeen ja läpinäkyvään toimintaan.

Viestintää kehitetään yhä osallistavampaan ja tarinallisempaan suuntaan ja keskitytään seurakuntalaisten yhä parempaan tavoittamiseen sekä palveluiden tekemiseen saavutettaviksi kaikille jäsenille.

Suunnittelukaudella kehitetään edelleen hajautetun sisällöntuotannon mallia. Toimintakaudella panostetaan henkilöstön viestintäosaamisen kehittämiseen. Viestintä on näin ollen yhä selkeämmin myös pyhäkkökeskeistä ja paikallista.

Yksisuuntaisen tiedonvälityksen rinnalla korostetaan vuorovaikutusta, joka rikastaa tietoa ja ymmärrystä sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä. Viestintä on kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman mukaisesti vuorovaikutukseen kutsuvaa.

Onnistunut viestintä edellyttää hyvää suunnittelua, kohderyhmän tuntemista ja sopivien sisältöjen oikea-aikaista kohdentamista. Seurakunnan sidosryhmät luokitellaan, kuvataan ja profiloidaan. Luodaan sisältöstrategia, jossa eri sidosryhmien odotukset huomioitu. Määritellään myös ensisijaiset kanavat eli toteutetaan kanavaprofilointi.

Maahanmuuttajat, erityisesti ukrainalaiset pakolaiset ja venäjänkieliset jäsenet huomioidaan omina erityisryhminään. Monikulttuuriseen viestintään panostetaan ja lisätään erityisesti ukrainan ja venäjänkielistä viestintää.

Tehostetaan yhteistyötä Suomen ortodoksisen kirkon viestintätiimin sekä Aamun Koiton kanssa.

4.2. Kiinteistötoimi

Toimintaympäristön muutokset

Kiinteistötoimen toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia. Kiinteistöjen tuottavuuden lasku ja toimisto- ja liikehuoneistojen vuokraustoiminnan vaikeutuminen. Kiinteistöjen kustannukset ovat olleet nousujohteisia ja tämä tulee jatkumaan. Merkittäviä ovat päätökset Unioninkatu-Liisankatu sekä Mannerheimintie 8 tulevaisuuden osalta.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2024 – 2026

Aikavälillä 2024 – 2026 merkittävin asia on Unioninkatu-Liisankatu kiinteistön tulevaisuudesta tehdyn päätöksen eteenpäin vieminen ja sen vaikutukset toimintaan. Lisäksi tulevat kiireelliset Unioninkatu/Liisankadun kattojen ja julkisivujen korjaus, Pyhän Kolminaisuuden kirkon korjaukset, Lahden seurakuntakeskuksen ja -salin kehitys ja kellotornin kunnostus ja Uspenskin katedraalin ikonostaasin kultauskonservointi ja Uspenskia ympäröivän aidan ja muurin ulkopinnan kunnostus.

Kiinteistöissä tehdään elinkaarisuunnittelua ja kiinteistöistä tehdään systemaattisesti kuntokartoituksia.

Seurakunnan kiinteistöjen energiatehokkuuksien järjestelmällistä kartoittamista ja parantamisen mahdollisuuksien selvitystä. Lisäksi tarkastellaan kokonaisuutena kiinteistöjen turvallisuusasioita, kuten palo- ja sähköturvallisuutta sekä valvontakameroita.

4.3. Kaunisniemi

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2024 – 2026

Leirikeskukseen käyttöä pääasiassa omassa toiminnassa jatketaan edelleen. Pienimuotoista vuokraustoimintaa harjoitetaan mahdollisuuksien mukaan nykyiset resurssit huomioiden.

Muut asiat

Kaunisniemen leirikeskukseen pyörittäminen on ollut arvovalinta ja keskus on pääasiassa seurakunnan omassa käytössä. Rajoitettuna keskuksen vapaina aikoina vuokrausmahdollisuus on suhteellisen vähäistä ja pienimuotoinen vuokraustoiminta ei kata vuosittaisia toimintakuluja.

4.4. Arkistointi ja kirjastotoimi

Tehtävähdistelmän hoitaminen yhden henkilön resurssien varassa edellyttää entistä harkitumpaa ennakointia ja priorisointia, jotta lakisäänteisten velvoitteiden toteutus ei vaarannu.

Seurakunnan asiakirjahallinnan järjestäminen lainsäädännön edellyttämällä tavalla on jatkuva ja monivaiheinen prosessi, jolla ohjataan asiakirjojen käsittelyä ja varmistetaan tietoaaineistojen saatavuus, käytettävyys, suojaaminen ja eheys. Tiedonhallintalain edellyttämät toiminnan digitalisointi, tietoturvallisuus, tiedon jakaminen ja ennalta suunniteltu sähköinen arkistointi on huomioitu juuri käyttöön otetussa sähköisessä asiakirjahallintajärjestelmässä. Tarkasteltavia kohtia on vielä jäljellä ja niitä on tarkoitus hoitaa osaprojekteina. Käyttöönottovaiheen jälkeenkin on varattava riittävästi resursseja keskeisten prosessien kuvaamiseen ja päivittämiseen, tietojen syöttämiseen järjestelmään ja niiden käsittelyyn elinkaarensa eri vaiheissa sekä käyttäjien ohjeistamiseen.

Keskeisiin tehtäviin kuuluu myös osallistua Kirkollishallituksen päätöksellä (27.4.2022) perustetun ja vuoden 2023 alussa järjestäytyneen kirkon yhteisen tiedonhallintayksikön toimintaan. Tiedonhallintayksikkö on pysyvä asiantuntijaryhmä, joka hoitaa sille kuuluvat tehtävät, kuten tiedonhallintamallin laatiminen ja päivittäminen, muutosvaikutusten sekä tietoturva- ja tietosuoja-arvioinnit, tietovarantojen kuvaukset ja selosteet, asiakirjajulkisuuskuvausten mallin laatiminen, tarvittavan koulutuksen ja ohjeistuksen suunnittelu ja toteutus, tiedonhallinnan asioiden ajantasainen tiedottaminen.

Arkistotoimi on osa asiakirjahallinnan kokonaisuutta, jolla seurakunta toteuttaa lakisäänteisen tehtävänsä. Seurakunnan on jatkossakin huolehdittava analogisen aineiston asianmukaisesta arkistoinnista ja sähköisen aineiston ajantasaisesta säilyttämisestä. Lahden ja Hämeenlinnan liittyessä Helsinkiin käynnistettiin lakkautettujen seurakuntien arkistojen järjestäminen, joka on vielä kesken. Tavoitteena on saada työ vietyä loppuun.

Henkilötietojen tietosuoja (GDPR) on seurattava säännöllisesti ja sitä tulee kehittää viranomaisten päivitettyjen ohjeistusten mukaan osana tiedonhallinnan toimintakulttuuria koko kirkossa. Tietoaaineistojen turvallisuuden varmistaminen, prosessien, järjestelmien ja tiedon sekä niihin kohdistuvien riskien arviointi ja dokumentointi, käsittelytoimien riskien hallinta, tietoturvaloukkausten havainnointi ja raportointi, lainsäädännön muutosten implementointi tietosuojapolitiikkaan ja henkilöstön ohjeistaminen/kouluttaminen on oltava ajan tasalla.

Helsingin ortodoksisen seurakunnan kirjasto ja historiallinen arkisto tarjoavat jatkossakin monimuotoisia omaan historiaan ja ortodoksisuuteen erikoistuneita kokoelmia, informaatiopalveluita ja muuta yhteisöllisyyttä, sivistystä ja tutkimusta edistävää toimintaa kirkon kulttuuriperintöstrategian linjausten mukaan.

Perinteisten kirjastonhoidon tehtävien lisäksi tavoitteena on viedä myös kirjaluovutus-projektin loppuun siirtämällä HY:n slaavilaiseen kirjastoon loputkin sovitusta aineistosta ja järjestää seurakunnan halussa jäävää aineistoa uudelleen.

Kirjastoa kehitetään edelleen avoimeksi, helposti lähestyttäväksi kohtaamispaikaksi, joka pyrkii vastaamaan monikulttuurisen seurakunnan muuttuviin tarpeisiin.

6. TTS-suunnittelun keskeiset huomi- oonotettavat asiat

- Seurakunnan perustehtävän, toiminnan, tavoitteiden ja roolien kirkastaminen
- Toiminnan suunnittelu olemassa olevista resursseista käsin
- Jatkuva monipuolisen jumalanpalveluselämän mahdollistaminen
- Kestävän kehityksen huomioiminen toiminnassa mm. kirkon ympäristöohjeiston mukaisesti
- Nykyisten vuokratilojen käytön arviointi ja mahdollinen tiloista luopuminen
- Toimintakulttuurin kehittäminen ja toimintojen uudelleenarviointi ja priorisointi, huomioiden sillä hetkellä olemassa olevat henkilöresurssit. Hyödynnetään kirkon selvitystyö liittyen seurakuntien yhdistymiseen.
- Tilastotietojen keräämisen yhtenäistäminen
- Diakonian ja Kasvatuksen toiminta: toiminta seurakunnan alueella toteutetaan yhteistyössä palvelulinjojen sekä alueiden työntekijöiden kanssa. Käytössä ovat yhtenäiset toimintamallit koko seurakunnan alueella, huomioiden kuitenkin alueen erityispiirteet.
- Monikulttuurinen työ: asiantuntemuksen hyödyntäminen kaikissa toiminnoissa koko seurakunnan alueella
- Pyhäkköjen tukiyhdistysten kartoittaminen, roolien selkeyttäminen osana pyhäkköjen toimintaa ja suhde seurakuntaan. Dialogin lisääminen tukiyhdistysten kanssa.
- Vapaaehtoistoiminta: pyhäkkökeskeistä vapaaehtoistoimintaa kehitetään ja vahvistetaan
- Kiinteistötoimi: Kiinteistöjen korjausvelan hoitaminen mahdollisuuksien mukaan
 - Unioninkatu-Liisankatu sekä Mannerheimintie kiinteistöjen tulevaisuuteen liittyvien päätösten mukaiset toimenpiteet ja niiden vaikutukset toimintaan
 - Pyhän Kolminaisuuden kirkon peruskorjaus
 - Lahden kirkon kellotornin kunnostaminen ja seurakuntakeskuksen ja -salin kehitys
 - Uspenskin ikonostaasin kunnostaminen TTS-kauden ajan
 - Kirkon keskitetyn kiinteistötietojärjestelmän käyttöönotto ja vakiinnuttaminen
 - Selvitys tilojen käytöstä: missä määrin käytetään omia tiloja, lainatiloja ja vuokratiloja; paionpiste toiminnan eikä tilojen kehittämisessä, mahdollisesti joistakin tiloista luopuminen

Liitteet

Liite 1	Kiinteistöjen korjaus- ja investointibudjetti (ns. rullaava budjetti)
Liite 2	Tuloslaskelma
Liite 3	Rahoituslaskelma